

ILIRSKA BISTRICA • Članice univerze za tretje življenjsko obdobje izdale knjigo o obdelavi lesa

Skrivnosti lesenega kovčka

Pet mesecev je trajalo raziskovanje prizadevnih članic bistrškega društva univerze za tretje življenjsko obdobje, da so zbrale zanimiva pričevanja o dediščini obdelovanja lesa na Bistriškem. Ob koncu projekta so pripravile tudi razstavo zanimivih, že skoraj pozabljenih lesenih pripomočkov in orodij ter izdale knjigo o obdelavi lesa nekoč in danes na Bistriškem.

• DANIJEL CEK

“S to knjigo smo po našem mnenju odprle eno poglavje, ki bi ga raziskovalci lahko še bistveno bolj razširili. Na Bistriškem vemo veliko o naših pilah in lesni industriji, kaj se je dogajalo v bližnji okolici, pa je manj znano. Recimo, da so imeli po nekaterih vaseh prave mizarске zadruge in podobno,” nam je pred dnevi ob sklepnih prireditvi povedala Ivanka Bratovič, ena od štirih prizadevnih članic bistrškega društva Univerza za tretje življenjsko obdobje.

Od aprila do konca avgusta so Ivanka Bratovič, Irena Štemberger, Marija Gaberšnik in Nija Šircelj letale

po bistrški občini in iskale zgodbe ter odkrивale skrivnosti nekdanjih in sedanjih obdelovalcev lesa. Za naslov projekta so si izbrale predmet, ki je mlade fante nekoč spremljal k vojakom – leseni kovček.

Oblajo štiri generacije

Članice omenjenega društva so že osmo leto vključene v projekt evropske kulturne dediščine, v katerem so si letos zadali za cilj raziskovanje redkih in dragocenih znanj, spretnosti in poklicev. Ker so menile, da je obdelovanje lesa na Bistriškem še premalo odkrito, so si za cilj izbrale to tematiko in tako zastavile temelj za knjigo.

V njej so predstavile najmanj 30 družinskih obrti, v katerih so se ali se še ukvarjajo z lesom, bogato lesno industrijo na Bistriškem, od katere se je do danes ohranila le tovarna Lesonit, in številna

Raziskovalke pred lesenim kovčkom in več kot sto let staro hojco iz Knežaka (z leve): Irena Štemberger, Nija Šircelj, Ivanka Bratovič, predsednica društva Nevenka Tomšič in Marija Gaberšnik.

druga znanja, spretnosti in že pozabljene načine obdelave lesa, kot je denimo oglarstvo.

“Posebej dragoceni so obrtniki, kjer se z lesom ukvarjajo že več generacij. Našli smo jih kar nekaj, kjer les obdeluje že četrta generacija. Zanimivi so tudi posamezniki, ki so se ukvarjali le z vlakom drv iz gozda, seveda s konji. Skušali smo predstaviti vse, od tradicionalnih do novih obrti. V naših krajih imamo tudi izdelovalce lesenega nakita, kiparja, iz-

delovalca lesenih miniatur, okrasnih predmetov, vaz...,” je povedala Ivanka Bratovič.

Od kravat do mask

Pri raziskovanju so skušale zajeti vsa območja bistrške občine, najmanj informacij pa so dobile z vrha Brkinov. “Zagotovo je ostalo še veliko neraziskanega, ne delamo si utvar, da smo odkrile vse. Mogoče pa bo to spodbuda drugim, da še bolj podrobno raziščejo svoje

vasi in zapišejo, kar se ljudje še spomnijo,” je povedala.

Ob izidu in predstavitvi knjige so pripravile tudi razstavo z več kot sto zanimivimi lesenimi predmeti ali orodji, ki so jih zbrale od 14 lastnikov. Na razstavi so si tako obiskovalci prireditve lahko ogledali pestro paleto lesenih izdelkov, od lesenih kravat in umetelnih kipov do miniatur, skoraj pozabljenih orodij, mask škorumatov in celo hojce na lesenih kolesčkih. •

Slovenija je na vozlišču poti, ki so strateško silno pomembne in ta geografska danost se odraža tudi v naši pestri vojaški zgodovini. Lahko bi rekli, da je lega Slovenije blagoslov in prekletstvo hkrati.”

JANKO BOŠTJANČIČ

direktor
Parka vojaške zgodovine

Jutri v PN

SOBOTA Nedeljo

► Štirje prijetni tedni božičnega pričakovanja

► Ne bojte se svinjine

► Čarovnija, čudeži in veselje v Beli hiši

Na današnji dan ...

- Leta 1135 je angleški kralj Henrik I. umrl zaradi zastrupitve s hrano. Henrik se je namreč v normandijskem mestu St. Denis le Fermont prenajedel piškurjev.
- Leta 1965 se je rodil slovenski pevec Robert Pešut, bolj znan kot Roberto Magnifico.
- Leta 1990 so prebili predor pod Rokavskim prelivom, ki povezuje Veliko Britanijo in Francijo.
- Leta 1981 je v bližini Ajaccia na Korziki strmoglavilo letalo slovenskega letalskega prevoznika Inex-Adria. Nesreča se je zgodila tik pred pristankom na letališču v Ajacciu, ko je letalo tresčilo v hrib. Umrli so vsi člani posadke in vsi potniki.

DUBAJ • Pomemben zgodovinski mejnik

Na prvi dan podnebnega vrha dokončna vzpostavitev sklada za izgube in škode

Nobeno vprašanje ne sme ostati nerazrešeno, poiskati moramo tudi načine za vključitev vloge fosilnih goriv, je v nagovoru ob odprtju podnebne konference dejal predsedujoči COP28 Sultan al Džaber.

• Ob tem so predstavniki držav že prvi dan dogodka potrdili odločitev o vzpostavitvi sklada za izgube in škode, s tem pa poskrbeli za zgo-

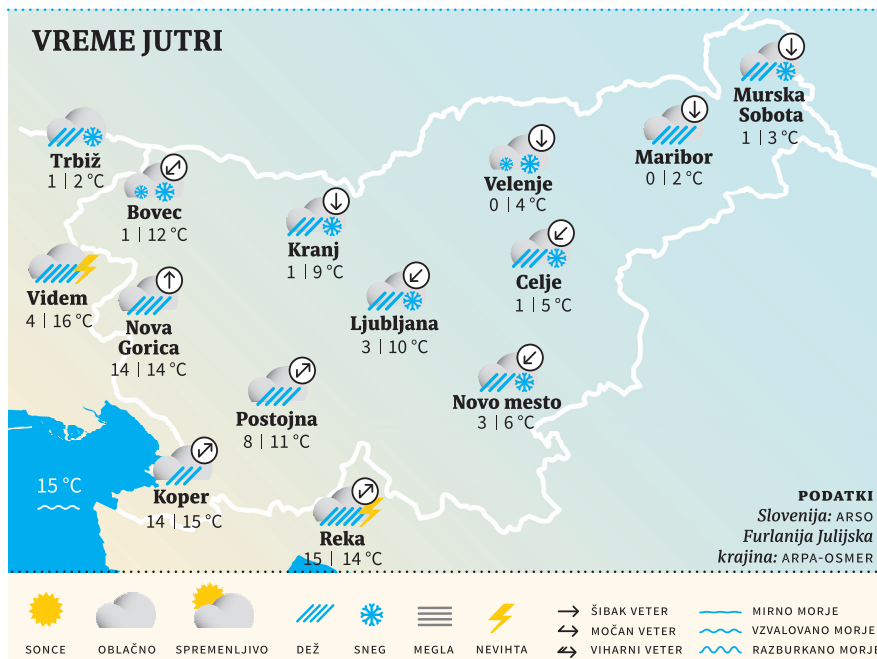
dovinski mejnik. Dogovor o ustanovitvi sklada za kritje izgub in škode, namenjenega finančni pomoči za blaženje obsežnih posledic podnebnih

sprememb v najbolj prizadetih državah v razvoju, so sicer države dosegle na lanskem podnebnem vrhu v Šarm el Šejku. Včeraj pa je padla dokončna odločitev o njegovi vzpostavitvi, potem ko so se države leto dni pogajale o tem, kako bo ta finančni mehanizem v praksi sploh deloval. Kot je povedala glavna

slovenska podnebna pogajalka Tina Kobilšek, trenutno že prihajajo prva vplačila v sklad. Gostitelji konference Združeni Arabski emirati bodo prispevali 100 milijonov ameriških dolarjev, enak znesek bo najranjlivejšim državam namenila tudi Nemčija. Evropska unija namerava vplačati v sklad 246

milijonov dolarjev, Slovenija pa namerava po navedbah Kobilšek višino svojega prispevka sporočiti v petek.

Odločitev je pomemben zgodovinski mejnik. Po pojasnitvi Kobilšek se namreč v vsej zgodovini podnebne konference še ni zgodilo, da bi bila neka odločitev sprejeta že prvi dan. • STA

Vreme jutri
V soboto zjutraj se bodo padavine znova okrepile in zajele vso Slovenijo. Dopoldne se bo meja sneženja od severa začela spuščati. Zapihal bo severovzhodni veter, na Primorskem okrepljena burja.

Sosednje pokrajine
Oblačno bo z dežjem. Občutno topleje bo.

Gorski svet
Oblačno bo in megleno z obilnimi padavinami. Meja sneženja bo nad nadmorsko višino 2500 m. Pihal bo zmeren do močan južni do JZi veter. Temperatura na 1500 m bo okoli 6, na 2500 pa okoli 1 °C.

